

Genderově podmíněné násilí

Prezentace: Téma č. 4

Mgr. Blanka Nyklová, Ph.D.

Prezentace jsou součástí tříletého projektu „Schools of Equality – Rovnost začíná ve škole“ financovaného z Evropských strukturálních fondů (OP VVV) zaměřeného na rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu. Reg. číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008296. Prezentace spadá pod licenci Creative Commons CC BY-SA.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Genderově podmíněné násilí

Blanka Nyklová

NKC – Gender a věda

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Co je genderově podmíněné násilí

V následujícím příběhu klienta intervenčního centra se jedná o genderově podmíněné domácí násilí. Dokážete najít pasáž/výrok, který na to ukazuje a říct, proč to tak je?

LUKÁŠ, 37 LET

Eva mi vždy připadala taková úzkostnější a potřebovala hodně utěšovat, ale alespoň jsem se vedle ní cítil jako ochránce. Všechno se změnilo, když se nám narodila dcera Anička. Eva začala být neustále napjatá a podrážděná. Snažil jsem se jí se vším pomáhat, ale ať jsem udělal cokoli, všechno bylo špatně. Lítost střídala hněv. Později mi celé večery dokázala vyčítat všechno možné, nadávala mi do debilů, parazitů, urážela mě, a všemožně se mě snažila zahanbit a ponížit. Říkala, že nejsem chlap, když jsem okamžitě nesplnil její požadavek. Dceři říkala, že jsem ubožák a že nejsem k ničemu. Kdybych byl přece chlap, tak se bráním a nenechám na sebe řvát. Stále víc také křičela a občas něco rozbila. Pomalu mi ubývaly síly, ale pořád jsem si nedovedl představit, že bych opustil Aničku.

Nakonec už to bylo neúnosné, a když bylo Aničce skoro pět, rozhodl jsem se od Evy odejít. V tu chvíli začalo to nejhorší. Eva běsnila, vyhrožovala mi, že Aničku už neuvidím, a když jsem se odstěhoval, odmítala mi jí půjčovat. Nakonec mi dovolila Aničku navštěvovat, asi proto, aby mi mohla dál něco vyčítat a urážet mě. Neustále před Aničkou vedla řeči o tom, jak jsem je obě zradil. Jakoukoli dohodu se mnou odmítala, nevěděl jsem, co mám dělat a měl jsem čím dál větší strach o Aničku.

Pak jsem na internetu objevil stránky Intervenčního centra. Pomohli mi ujasnit si mé možnosti, doporučili mi spolupracovat s orgánem sociálně právní ochrany dětí, a když pokusy o domluvu dál selhávaly a Eva udělala několik scén i na úřadě, požádal jsem o soudní úpravu poměrů k dceři. Dnes už u mě Anička s radostí tráví čas, chodíme spolu do centra Triangl (psychologické a terapeutické centrum pro rodinu) a já se snažím se vytvořit podmínky pro střídavou péči. Domluva s Evou však zůstává stále složitá a stresující.

Genderově podmíněné násilí: co to je?

Genderově podmíněné násilí: zastřešující pojem označující násilí vycházející z genderových nerovností ve společnosti.

- Násilí alespoň částečně motivováno genderem osoby, vůči které směřuje.
- Genderové nerovnosti častěji poškozují ženy než muže: Global gender gap index (World Economic Forum)
- Někdy používáno jako synonymum pro násilí na ženách a dívkách
- Genderově podmíněnému násilí nicméně čelí i muži a velmi často ti, kdo se vzpírají značně zjednodušující polarizaci celé společnosti jen na heterosexuální muže a ženy. Významnou roli pak hrají i další kategorizace, a to především ty spojované se sexualitou, ale rovněž s etnicitou, zdravotním i tělesným stavem či třídou.

(vnitřní) orientalismus

Genderové nerovnosti jako měřítko pokročilosti/civilizovanosti

- **Podstata** je stejná: uzurpování moci nad druhými na základě jejich genderu
- Projevy GPN se v různých **místech a čase liší**, vliv mají i ad hoc okolnosti jako válečný konflikt
- Liší se i míra toho, jak moc jsou různé konkrétní projevy GPN místně **legitimizované**
- GPN je celospolečenský problém ohromných zdravotních i ekonomických rozměrů, v jehož důsledku především ženy po celém světě umírají
- Snaha poukazovat na specifické projevy GPN, jakými jsou například mrzačení ženských genitálií či žehlení prsou = vyjadřování kulturní nadřazenosti bránící v řešení místního GPN

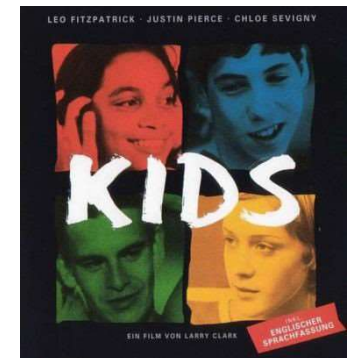
Násilí na ženách

25. 11. – 10. 12. 16 dní aktivismu proti násilí na ženách/GPN

- Svět: 35 % žen se během života stane obětí fyzického a/nebo sexuálního násilí, nejčastěji od stávajícího či bývalého partnera
- ČR: **od 15. roku věku zažila fyzické a/nebo sexuální násilí každá třetí žena**
- Znásilnění/obtěžování v dětství do 15. roku věku včetně → výrazně větší pravděpodobnost viktimizace (64 % dětských obětí reviktimizováno)
- Vysoká míra latence: až 95 % u znásilnění (odhad 12 tis. případů ročně) i domácího násilí (zde 80 - 90 %)

Partnerské násilí mezi mladistvými

- Násilí je pro dospívající běžné: 59 % s ním má zkušenost a to především ve škole (50 %), dále ve třetině případů a ve vztahu
- Fyzické násilí netolerují, umějí rozpoznat
- Pro 30 % není nucení k sexu důvodem k rozchodu
- 77 % se s násilím osobně nebo v blízkém okolí setkala aniž by na něj upozornila
- Pozitivní vliv školení

blanka.nyklova@soc.cas.cz

DĚKUJI ZA POZORNOST!